

Довідником кваліфікаційних характеристик професій працівників, поряд із кваліфікаційними вимогами, які ставляться до працівників відповідних професій, передбачено кваліфікаційну характеристику професій працівника, зокрема подається опис робіт, властивих певній професії, опис знань, умінь, навичок, методів і прийомів безпечного виконання робіт, засвоєння і застосування яких є обов'язковим, тощо. Тобто цим нормативним актом визначається зміст та обсяг трудової функції працівника відповідної професії.

Водночас, питання визначення змісту та обсяг трудової функції працівника не може вирішуватися на договірній основі. Приміром, на підприємствах для робітників приймають і затверджують робочі інструкції, технологічні карти тощо.

Для службовців коло службових обов'язків передбачено структурою та штатним розписом згідно з найменуванням посад, відповідного державного органу юридичної особи, а також такими локальними нормативними актами, як посадові інструкції, що розроблені та затверджені на підставі галузевих посадових інструкцій і положень про відділи та служби підприємства, галузеві кваліфікаційні характеристики, положення про окремі категорії працівників.

Література

1. Гевел О. Трудова функція та порядок її визначення / О. Гевел // Право України. – 2002. – № 4. – С. 89–93.

2. Лавріненко О. В. Трудова функція працівника як обов'язкова умова трудового договору: теоретико-прикладні аспекти та шляхи вдосконалення загального й спеціального законодавства України про працю / О. В. Лавріненко // Форум права. – 2009. – № 1. – С. 301–328.

3. Пилипенко П. Д. Підстави виникнення індивідуальних трудових правовідносин : монографія / П. Д. Пилипенко. – Київ: Т-во «Знання», КОО, 2003. – 146 с.

УДК 347.77 (043.2)

Добкіна К. Р., к.ю.н., доцент,
Державний університет інфраструктури та технологій,
м. Київ, Україна

ПРАВОВА СУТНІСТЬ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА АВТОРСЬКИМ ДОГОВОРОМ

Запорукою сучасного процесу гуманізації законодавства і цивілізованого прогресу є вільне та ефективне здійснення людиною своїх прав і свобод. Це забезпечується шляхом надання учасникам відносин свободи у здійсненні своїх прав і державної допомоги особам з боку

уповноважених державних органів. Треба зазначити, що необхідність встановлення адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення авторського права і суміжних прав згідно з Конституцією України становить основний зміст діяльності держави в особі її органів.

Як показує практика, значна частина правопорушень і злочинів у сфері інтелектуальної власності реєструється саме у царині авторського і суміжних прав. Тим більше, що внаслідок поширення порушень прав виробників фонограм зростає тиск на економіку України з боку розвинених країн світу.

Адміністративну відповідальність в основному пов'язують із адміністративним правопорушенням. Його легальне визначення міститься у ст. 9 КУпАП: «Адміністративним правопорушенням (проступком) визнається протиправна, винна (умисна або необережна) дія чи бездіяльність, яка посягає на громадський порядок, власність, права і свободи громадян, на встановлений порядок управління і за яку законом передбачено адміністративну відповідальність». Слід зазначити, що це визначення є морально застарілим і піддається критиці стосовно об'єкта правової охорони і протиправного діяння.

Звідси адміністративним правопорушенням авторських і суміжних прав визнається передбачене Кодексом України про адміністративні правопорушення або іншими законами суспільно небезпечне винне діяння, вчинене суб'єктом адміністративного проступку, і яке посягає на громадський порядок у сфері авторського і суміжних прав. Це дозволяє при визначенні контрафакту використовувати формальні визначення, що містяться у чинному законодавстві. Юридичне закріплення цих відносин подано у чинному законодавстві України, зокрема у ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права», інших законах. Так, у ст. 9 Закону України «Про захист економічної конкуренції» від 11 січня 2000 р. зазначено, що: «Положення ст. 6 цього Закону не застосовуються до договорів про передачу прав інтелектуальної власності або про використання об'єкта права інтелектуальної власності в тій частині, в якій вони обмежують у здійсненні господарської діяльності сторону договору, якій передається право, якщо ці обмеження не виходять за межі законних прав суб'єкта права інтелектуальної власності».

В Україні право інтелектуальної власності відносно нове правове явище, яке хоча й побудоване на тих же засадах, що і в інших країнах, але ще не забезпечене належним чином ні матеріально, ні організаційно, ні кадрово. Не потрібно забувати і реалії перехідного періоду: значна криміналізація економіки, корупція, низька законослухняність населення, низький рівень достатку основної частини населення, зокрема молоді і проблеми її працевлаштування, що призводить до вимушеного придбання контрафактного товару. Здебільшого, як свідчить практика, порушниками авторських і суміжних прав є молоді люди, які обізнані у технічних

особливостях копіювання носіїв. Крім того, ослабили публічно правові способи охорони прав інтелектуальної власності. Ми погоджуємося з тим, що «сучасне адміністративне право має розглядатися переважно як засіб забезпечення належного дотримання та дієвого захисту прав і свобод людини і громадянина у сфері функціонування держави». Але воно не повинно бути остоном тих злочинів, що вчиняються у приватній сфері і впливають на державні та економічні інтереси. Якщо адміністративні методи державного регулювання економіки базуються на державній владі і включають у себе заборони, дозволи і примус, то їх необхідно використовувати для превенції порушень, у тому числі, й у сфері інтелектуальної власності. На етапі правової реформи йдеться про якісно нову систему регулювання відносин між суб'єктами інтелектуальної власності і державою, суть якої зводиться до того, що юридична або фізична особа має бути рівноправним учасником цих відносин і може вимагати від держави у особі її органів здійснення ними своїх повноважень.

Як відомо, застосування заходів державного примусу (покарання) є зовнішньою стороною відповідальності, об'єктивним вираженням її виду і міри. Внутрішній бік відповідальності – суб'єктивне сприйняття злочинцем покарання і переживання, які він відчуває при накладенні на нього покарання. Якщо порушник його не сприймає, то ефективність покарання незначна. Деякі з порушників прав інтелектуальної власності не так бояться самого покарання (майнового), як розголосу: доведення факту покарання до інших осіб із оточення порушника – колег по роботі, рідних, друзів тощо. Тому навряд чи можна вважати таку концепцію однобічною і неповною. Відповідальності без стягнення не може бути. Стягнення є наслідком порушення і мірою адміністративної та кримінальної відповідальності.

Таким чином, об'єкти авторського права і суміжних прав прямо чи опосередковано захищаються цілим рядом інститутів адміністративного права, які у сукупності можуть забезпечити публічно-правову охорону інтелектуальної власності на загальному рівні. Але правові наслідки порушення прав на окремі об'єкти інтелектуальної власності зовсім інші і потребують кримінально-правового регулювання. Тому ми ще раз наголошуємо на доцільності диференційованого регулювання адміністративної відповідальності за порушення у сфері інтелектуальної власності.